

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rkp. 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 220/2009/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

214/2009. (VII. 8.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) budapesti lakos panaszos¹ 2009. február 9-én által előterjesztett **panaszát** a 2009. július 8-án tartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést fogantató szerv – a BRFK XI. Kerületi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor, ezért a panasz áttételéről döntött.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos 2009. február 9-én írásban terjesztette elő panaszát a BRFK XI. Kerületi Rendőrkapitányságon a vele szemben a 2009. február 5-én 14 óra és 15 óra 40 perc között fogantató rendőri intézkedés kapcsán. 2009. március 24-én, a BRFK XI. Kerületi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályán tartott meghallgatása alkalmával nyilatkozott arról, hogy az előadó tájékoztatása alapján kéri panaszának a Testület általi kivizsgálását.

A panaszos beadványában előadja, hogy 2009. február 5-én 14 óra körül a munkahelyén két nyomozó jelent meg. Az egyikük jelvénye felmutatása után közölte a panaszossal, hogy velük kell mennie. Egy rövid beszélgetésben annyi magyarázatot

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

kapott a történésekre, hogy aznap délelőtt feljelentés érkezett ellene lopott autók tárolása miatt. Megjegyzi, hogy a rendőrök semmilyen parancsot nem tudtak felmutatni, és közölték, hogy „forró nyomon” vizsgálódnak, így ez nem is kötelességük.

A munkahelyen annyit közöltek a rendőrök, hogy a bejelentés a panaszos tartózkodási címét jelölte meg az autók tárolásának helyszínéként, és ott házkutatást kívánnak tartani. Megállapodtak abban, hogy a panaszos egy fő kíséretével, saját autójával hajthat haza, hogy az intézkedés végeztével vissza tudjon menni dolgozni.

Amikor a panaszos tartózkodási helyéül szolgáló ingatlanhoz értek, a rendőrök közölték a panaszossal, hogy az ott található autókat szeretnék ellenőrizni, illetve elmondták azt is, hogy amennyiben a panaszos együttműködik, további intézkedésre nem kerül sor.

A panaszos a fent leírt rendőri eljárást sérelmesnek tartja, mivel álláspontja szerint a rendőrök nem tartották be a jogállami garanciákat, és jelentős erkölcsi kárt okoztak azzal, hogy a munkahelyi és magánéleti megítélését befolyásolták.

- Sérelmezi különösen, hogy a rendőrök nem igazolták magukat kellőképpen, csak később derült ki, hogy a XI. Kerületi Rendőrkapitányságról érkeztek. A tájékoztatás elmaradását azzal indokolták, hogy forró nyomon folyik a nyomozás.
- Parancsot, engedélyt a nyomozás, vagy a házkutatás elrendeléséről nem tudtak felmutatni, arra hivatkoztak, hogy forró nyomon járnak el, és a formások betartásával járó késedelem az eredményességet veszélyeztetné.
- A panaszos érthetetlennek tartja, hogy keresését munkáltatója magánlakásán kezdték, holott a cég tíz éve nem azon a címen szerepel a cégnyilvántartásban.
- Kifogásolta a panaszos, hogy nem értesítették az intézkedésről előzetesen telefonon, amire azt a választ kapta, hogy a telefonszáma legalább tíz éves, de később kiderült, hogy nem is próbálták felhívni.

A panaszos panaszában leírja, hogy a XI. Kerületi Rendőrkapitányságon róla minden adat rendelkezésre áll, mivel az élettársa ellen ezen a rendőrkapitányságon indult nyomozás 2006-ban. Őt a nyomozás kezdetétől kapcsolattartóként tartják nyilván egészen napjainkig, mivel az élettársa még előzetes letartóztatásban van. Erről az ügyről a kikerülő rendőröknek tudomása volt, így elérhetőségével is tisztában kellett lenniük. Kifogásolja, hogy ennek ellenére a kellő körültekintést elmulasztva jártak el az intézkedő rendőrök, és ezzel rontották erkölcsi megítélését.

Megjegyzi, hogy a helyszíni jelentés készítését a nyomozást vezető rendőr nem tartotta indokoltnak, és arról tájékoztatta a panaszost, hogy a nyomozás lefolytatása ellen nem tud kifogást tenni, a hamis feljelentő ellen pedig a rendőrség hivatalból fog eljárni. A panaszos előadta, hogy ez számára nem biztosít jóvátételt, ezért kérte az ügy kivizsgálását.

2) A Testület 2009. április 24-én kelt levelében a panaszost beadványa kiegészítésére hívta fel. Ebben kérte, hogy nyilatkozzon arról, milyen körülmények között indult el a rendőrökkel munkahelyéről, illetve hogyan érkeztek meg, és kinek a kezdeményezésére mentek be a ház udvarára. Szintén tájékoztatást kért a Testület azzal kapcsolatosan, hogy a rendőrök mit közöltek a panaszossal az intézkedés céljával, jogalapjával, az elvégezni kívánt cselekményekkel kapcsolatosan.

A panaszos 2009. május 6-án küldött válaszelevelében előadja, hogy az intézkedés napján a munkahelyéül szolgáló cég egyik vezetője hívta telefonon, és közölte, hogy két rendőr érdeklődött utána, akiket útba igazított. A két rendőr hamarosan meg is érkezett a panaszos munkahelyére, őket a panaszos behívta az irodába, és kérdezte, hogy miben tud segíteni. Elmondása szerint a rendőrök először csak annyit közölték, hogy velük kell mennie, majd miután a panaszos felvilágosítást követelt, és azt, hogy a rendőrök igazolják magukat, az egyik rendőr felmutatta a jelvényét, és „gyorsan elhadarta a nevét”. A másik rendőr nem igazolta magát, csak annyit mondott, hogy feljelentés érkezett a panaszos ellen lopott autók tárolása miatt, amely alapján „forró nyomon nyomoznak”, és a panaszos legyen szíves velük fáradni a tartózkodási helyéül megjelölt címre, hogy ott házkutatást tarthassanak. Ekkor a panaszos arról tájékoztatta a rendőröket, hogy az autókat a Pest Megyei Ügyészségtől 2008-ban kapta vissza egy nyomozás megszüntetésekor, és azok működésképtelenek.

A panaszos kérte a rendőröket, hogy mutassanak neki a nyomozás elrendeléséről határozatot, illetve házkutatási parancsot, vagy legalább tájékoztassák arról, ki rendelte el a nyomozást. Erre azt a választ kapta, hogy határozatot nem tudnak mutatni, mert forró nyomon járnak el, és arra ilyenkor nincs szükség, más körülményről pedig a panaszosnak nem kell tájékozódnia.

A rendőrök ismételték a panaszost, hogy menjen velük. A panaszos válaszul jelezte, hogy szeretné felhívni az ügyvédjét, mivel az ingatlan és az autók zöme is az élettársa tulajdonában van, aki előzetes letartóztatásban van. A rendőrök először azt mondták, hogy az ügyvéd felhívására semmi szükség, továbbá felhívták a figyelmét arra, hogy ha nem hajlandó együttműködni, „kényszerintézkedést” is alkalmazhatnak vele szemben. Miután „megállapodtak, hogy erre semmi szükség”, illetve hogy a panaszos a saját autójával mehet a megadott címre, a panaszos végül felhívta az ügyvédjét is, aki azt tanácsolta, hogy a panaszos mutassa meg a rendőröknek az autókkal kapcsolatos jogerős ügyési határozatot.

Az ingatlanhoz érve a vezető nyomozó telefonon tájékoztattott valakit a történésekről, majd a rendőrök bementek az udvarra. Itt közölték a panaszossal, hogy a házba nem kívánnak bemenni, csak a gépjárműveket nézik meg. A panaszos hozzáfűzi, hogy a rendőröket ő engedte be az udvarra.

Az intézkedés során derült ki, hogy a rendőrök a XI. kerületből érkeztek, amit a panaszos nem értett, mert sem munkahelye, sem lakcíme, sem tartózkodási helye nem

köti őt oda. Az eljárással kapcsolatos kérdéseire elmondása szerint kitérő vagy nemleges válaszokat kapott.

Az intézkedés befejezésekor a rendőrök közölték a panaszossal, hogy nem készítenek jegyzőkönyvet, mert arra semmi szükség, amit a panaszos szintén sérelmezett.

A panaszos azon kérdésére, hogy milyen jogorvoslattal élhet amiatt, hogy „jogtalanul és ártatlanul meghurcolták”, a munkahelyén megrágalmazták, és rossz színben tüntették fel, nem kapott választ, csupán annyit közöltek, hogy a feljelentő ellen hivatalból eljárást kezdeményeznek.

A fentiek alapján a panaszos kifogásolja, hogy az intézkedést megelőzően a rendőrök nem hívták fel előzetesen telefonon, pedig így nagyon egyszerűen el tudták volna érni. Sérelmezi, hogy a saját lakcímén nem keresték, pedig az csak két utcára van, és ott gyermekei felvilágosítást adtak volna hollétéről, helyette a munkáltatóját keresték fel. Nem érti, hogy miért nem a cég címén vagy telefonszámán keresték elsősorban, mert ez is egyszerű megoldás lett volna. Végül sérelmezi, hogy miért hozták összefüggésbe az élettársa elleni eljárással, amikor a férfi ellen a gépjárművek vonatkozásában 2008 januárjában megszüntették a nyomozást.

II.

1) A panaszbeadványhoz mellékelve a Testület megkapta az intézkedő rendőrök jelentését, amelyet a 2009. február 5-én történekről készítettek. Ebben rögzítették, hogy aznap 14 óra 30 perckor kaptak tájékoztatást egy bejelentésről, miszerint a panaszos tartózkodási helyéül szolgáló címen, a ház udvarán a XI. kerületből ellopott Volkswagen Transporter gépkocsikat tárolnak.

Mivel a bejelentést megelőző egy hónapban négy Volkswagen Transporter gépkocsit loptak el a kerületben, a rendőrök ellenőrizték a megjelölt udvart. A kerítésen át öt darab ilyen típusú, rendszám nélküli jármű volt látható.

Miután a csengetésre senki nem nyitott ajtót, a rendőrök lekérték az országos személynyilvántartóból a címet, és innen értesültek, hogy oda a panaszos van bejelentve. Ezt követően a Robotzsaru nyilvántartásból lekérték a panaszos munkahelyi adatait, és ezt követően jelentek meg előbb a cég telephelyén, majd az üzletében.

A panaszossal a munkahelyén közölték, hogy bejelentés érkezett a rendőrségre, hogy a lakcímén lopott gépkocsik vannak. A panaszos elmondta, hogy a gépkocsikat már korábban lefoglalták az élettársa ellen folyó büntetőeljárásban, és a rendőrségi vizsgálatot követően azokat visszakapták, és hogy ezt iratokkal is tudja igazolni. Közölte a panaszos, hogy ennek fényében nem érti az eljárást, de szívesen megmutatja a gépkocsikat. Elmondta továbbá, hogy az élettársa több hónapja előzetes letartóztatásban van.

Ezt követően a panaszos a rendőrökkel az érintett címre ment. A helyszínre érve a panaszos beengedte a rendőröket az udvarra, ahol megmutatta a gépkocsikat, és megmutatta az élettársa elleni nyomozást megszüntető ügyészségi határozatot, amely rendelkezett a járművek visszaadásáról.

A rendőrök a jelentés szerint ellenőrizték a járműveket, és ez alapján megállapították, hogy azok az ügyészségi határozatban említett járművekkel megegyeztek, tehát az ismeretlen bejelentő állítása nem felelt meg a valóságnak.

Miután egyéb intézkedést a bejelentés vizsgálata nem igényelt, a helyszínről az intézkedő rendőrök 15 óra 40 perckor távoztak. A jelentés rögzíti, hogy kényszerintézkedésre, házkutatásra nem került sor.

2) A Testület a beadvány ismeretében felmerült kérdések megválaszolása érdekében megkereséssel fordult a Budapesti Rendőr-főkapitányságon (a továbbiakban: BRFK) keresztül a BRFK XI. Kerületi Rendőrkapitányság vezetőjéhez.

A BRFK Hivatalvezetője az iratok megküldése mellett arról tájékoztatta a Testületet, hogy a panaszban említett napon a rendőrök névtelen bejelentés alapján jártak el. Az abban foglalt információ ellenőrzése céljából érkeztek előbb a bejelentésben megjelölt helyszínre, majd a Robotzsaru nyilvántartásból nyert információk alapján a panaszos munkahelyére. Innen a rendőrök a „panaszos egyetértésével és kíséretében” indultak el, és nyertek bebocsátást az ingatlan udvarára. Erre tekintettel – a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvénynek (a továbbiakban: Rtv.) a magánlakásba való belépésre, illetve bebocsátásra vonatkozó 39. §-a alapján – nem sértettek jogszabályt. A panaszos megmutatta a rendőröknek a gépjárművekkel kapcsolatosan a Budapesti Városi Ügyészség határozatát. Miután a rendőrök a járműveket szemrevételezéssel ellenőrizték, megállapították, hogy azok azonosan a határozatban szereplőkkel, körözés alatt nem állnak, tehát a bejelentés nem felel meg a valóságnak.

A BRFK XI. Kerületi Rendőrkapitánysága vezetőjének válaszlevele a hivatalvezető levelével egyező tartalommal érkezett meg a Testülethez.

Mellékletként magkapta továbbá a Testület a fentebb ismertetett rendőri jelentésen túl (...) r. hdgy. jelentését, aki a rendőri csoportot a bejelentésben foglaltak ellenőrzésére – ennek keretében szükséges esetben halaszthatatlan nyomozati cselekmények foganatosítására – utasította, és őket az abban megjelölt címre küldte. A hadnagy előadása szerint a rendőrök visszajelzéseiből, és későbbi jelentésük alapján megállapítást nyert, hogy a gépjárművek nem képezik bűncselekmény tárgyát, így további intézkedésre nem volt szükség.

3) A Testület 2009. május 29-én újabb megkereséssel fordult a BRFK XI. Kerületi Rendőrkapitánysága vezetőjéhez. Az abban feltett kérdéseire a kapitányságvezetőtől az alábbi tartalmú választ kapta.

A panaszolt intézkedést végrehajtó négy rendőr közül két fő nyilatkoztatására a megadott határidőn belül nem volt lehetőség.

(...) r. ftzls.-sal a kapitányság telefonon vette fel a kapcsolatot. A rendőr elmondta, hogy a panaszossal az intézkedés alatt végig kommunikált. Az intézkedés kezdetekor a rendőrök bemutatkoztak, igazolványukat felmutatták, és mondták, hogy melyik kapitányságról érkeztek. Közölték az intézkedés okát, majd megkérték a panaszost, hogy az ingatlanán megtalálható gépkocsikat mutassa meg nekik. Megjegyzése szerint a panaszos végig együttműködő volt, ezért nem merült fel az ügyvéd jelenlétének vagy bármilyen irat megmutatásának a szükségessége. Az intézkedés befejezésekor a rendőrök tájékoztatták a panaszost, hogy a történekről jelentést készítenek, míg ha más bűncselekmény gyanúja felmerül, a hatóság fog eljárni.

A kapitányságvezető álláspontja szerint a panaszolt intézkedés végrehajtásának jogszabályi háttérét az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése, a 15. §-ának (2) bekezdése, a 26. §-ának (1) bekezdése, valamint a 32. §-ban foglaltak biztosították.

Az említett törvényhelyek idézését követően végül megjegyzi, hogy mivel az intézkedést az Rtv. szabályai szerint hajtották végre, büntetőeljárás szabályok alkalmazására nem került sor, hiszen a beszerzett adatokból már a helyszínen megállapíthatóvá vált, hogy a büntetőeljárás indításának feltételei nem állnak fenn.

Az egyetlen nyilatkoztatható rendőr, r. tzls. 2009. június 10-én kelt jelentésében előadja, hogy az intézkedés során a panaszossal közvetlen kapcsolatba nem került, mivel az ingatlan területére nem ment be, helyette az ingatlan előtt látott el biztosítási feladatokat. Az ingatlanhoz érkezéskor azt ugyanakkor észlelte, hogy a panaszos beengedte a kollégáit, láthatóan együttműködő volt, és sem szóváltás, sem konfliktus nem alakult ki a panaszos és a rendőrök között.

III.

1) A Testületnek a panaszbeadvány és az iratok alapján tudomására jutott körülmények ismeretében elsőként azt kellett megítélnie, hogy a panaszossal szemben végrehajtott rendőri fellépés az Rtv., vagy a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) rendelkezései szerint, milyen jogszabályi felhatalmazás alapján zajlott. Erre különösen azért volt szükség, mert a panaszos és a rendőrök előadásában ellentmondás mutatkozott: a panaszos tudomása és álláspontja szerint az eljáró rendőrök házkutatást, azaz a Be. szerinti cselekményt végeztek nála, míg a rendőrök tájékoztatása szerint „kényszerintézkedésre, házkutatásra nem került sor”.

A Testület a kérdés megválaszolását azért sem mellőzhette, mert ezáltal tudott dönteni arról, hogy a panaszos által előadott sérelmek kivizsgálása az Rtv. 92. §-a szerint a hatáskörébe tartozik-e. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség

megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette [...], kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”. A fent idézett rendelkezés alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel.

A körülmények alapján megállapítható, hogy a rendőri intézkedés kiváltó oka egy névtelenül tett bejelentés volt. A rendőrök az abban foglalt állítások valóságtartalmának megállapítása céljából keresték fel a panaszos tartózkodási helyéül megjelölt címet, majd a panaszos munkahelyét. A panaszos ellen, illetve a bejelentésben megfogalmazottakkal kapcsolatban nem rendeltek el nyomozást, a bűnügyi osztályvezető azzal az utasítással küldte a helyszínre a munkatársait, hogy *amennyiben szükséges*, foganatosítsanak halaszthatatlan nyomozási cselekményeket, azonban erre a rendőri jelentések szerint nem került sor.

Ugyanakkor az Rtv. 13. §-a alapján – amely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyen a tudomására hoznak – a rendőrséget a bejelentés nyomán intézkedési kötelezettség terhelte.

A rendőrök tevékenységének jogszabályi háttérét a Testület megállapítása szerint az Rtv. 26. §-a szolgáltatta. Az Rtv. 26. §-a szerint a rendőrség bűncselekmény felderítése érdekében kérheti és igénybe veheti a magánszemély segítségét. A segítségnyújtás csak akkor tagadható meg, ha az a felkért személy életét, egészségét vagy testi épségét nyilvánvalóan veszélyezteti, továbbá, ha a kért segítség teljesítéséhez szükséges tárgyi feltételek nem állnak rendelkezésre.

Az Rtv. fenti rendelkezésével kapcsolatban további előírásokat tartalmaz a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati szabályzat), amelynek 5. §-a szerint a segítség igénybevételének kezdeményezésekor a rendőr ismerteti a felkérttel az igénybevétel célját és módját, ha pedig a felkért személy a segítség megadását megtagadja, fel kell hívni a figyelmét a jogkövetkezményekre, továbbá fel kell szólítani, hogy törvényi köteletségének tegyen eleget.

A fentiek alapján elmondható, hogy a rendőrök az Rtv. felhatalmazása alapján jártak el akkor, amikor a bűncselekmény elkövetésére utaló bejelentés kivizsgálása céljából a panaszost munkahelyén felkeresték, és segítség igénybevétele keretében felhívták, hogy tegye lehetővé számukra a kérdéses járművek megtekintését.

Így egyrészt rögzíthető az, hogy fellépésük megítélésére a Testület hatásköre kiterjed, másrészt pedig az is, hogy intézkedésük jogalapja a hivatkozott

rendeletekben biztosítva volt, azt a megfelelő jogszabályi felhatalmazás alapján hajtották végre.

2) Ezt követően a Testületnek az intézkedés módját kellett megvizsgálnia, amelyet a panaszos számos kifogással illetett.

A szükséges jogszabályi felhatalmazás alapján foganatosított intézkedések kapcsán vizsgálható, hogy a rendőri eljárás tiszteletben tartotta-e az Rtv. 15. §-ában foglalt arányosság követelményét, amely szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával, továbbá több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

a) Abban a kérdésben, hogy a rendőrök nem próbáltak a panaszostól telefonon segítséget kérni, a Testület nem állapított meg jogsértést. Amennyiben a gépjárművek valóban bűncselekményből származtak volna, a tárolásukat biztosító személy telefonos értesítése veszélyeztethette volna egy esetlegesen meginduló nyomozás sikerességét, időt adva az érintettnek akár arra is, hogy megpróbáljon a járművek elszállításáról gondoskodni. Erre való tekintettel nem ítélte a Testület a panaszos munkahelyén való megjelenést olyan sérelemnek, amely nem áll arányban az intézkedés céljával.

b) A panaszos munkáltatójának lakóhelye a Testület által beszerzett cégkivonat tanúsága szerint 2004. óta a cég telephelyeként van nyilvántartva, így nem állapítható meg mulasztás a rendőrök részéről amiatt, hogy ezen a címen kezdték meg a panaszos keresését.

c) A rendőrök valóban nem tudtak határozatot bemutatni a panaszos részére a nyomozás elrendeléséről, vagy a házkutatásról, mivel ilyen határozat nem született, és a rendőrök eljárásának jogalapja más, az Rtv. fent idézett szakasza volt.

d) A panaszos sérelmezi, hogy az intézkedés kezdetén a rendőrök nem mutatkoztak be, „nem igazolták magukat kellőképpen” (erre csak később, a panaszos kifejezett kérése nyomán került sor), és a panaszos számára az is csak utóbb derült ki, hogy a XI. Kerületi Rendőrkapitányságról érkeztek.

Az Rtv. 20. §-a az intézkedés végrehajtása során a rendőrt terhelő tájékoztatási kötelezettséget az alábbiak szerint rögzíti. A rendőr – ha az intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – köteles intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ezen túlmenően a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – szintén akkor, ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Amennyiben az intézkedés eredményes lefolytatására veszélyt jelent, a fenti kötelezettségeket a rendőr az intézkedés

befejezését követően teljesíti. Ekkor köteles továbbá az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről.

Jelen esetben annak megítélése kapcsán, hogy e szabályokat a rendőrök betartották-e, nehézségekbe ütközött a Testület. A r. ftzls. előadása szerint ugyanis az intézkedés kezdetekor a rendőrök bemutatkoztak, igazolványukat felmutatták, és közölték, hogy melyik kapitányságról érkeztek. Közölték továbbá az intézkedés okát, majd megkérték a panaszost, hogy az ingatlanán megtalálható gépkocsikat mutassa meg nekik.

A Testület külön vizsgálta a rendőrök azonosítására és az intézkedés tényének és céljának közlésére vonatkozó szabályok betartásának kérdését.

A rendőrök azonosítási kötelezettsége tekintetében a panaszos elmondása és a rendőrök előadása között ellentét áll fent, amelyet a Testület nem tudott feloldani, különös tekintettel arra, hogy a panaszos különböző időpontban tett előadásai sem konzisztensek ebben a kérdésben. 2009. február 9-i panaszában ugyanis azt írja, hogy miután a rendőrök megjelentek a munkahelyén, „az egyik úr felmutatott egy jelvényt, és közölték, hogy velük kell mennem”, ezzel szemben a panasz kiegészítésében már a következőket állítja: „Először csak annyit közöltek, hogy velük kell mennem. Ezen felháborodtam, és kértem őket, hogy [...] legyenek szívesek igazolni magukat. Az egyik intézkedő nyomozó felmutatta a jelvényét és [...] elhadarta a nevét.” Tehát a panaszos elmondása sem egyértelmű abban a tekintetben, hogy a jelvény bemutatására mikor és milyen körülmények között került sor.

Minderre tekintettel a Testület úgy ítélte meg, hogy a rendőrök azonosítási kötelezettségének betartása vagy be nem tartása a rendelkezésre álló bizonyítékok fényében nem ítéltető meg egyértelműen, így alapjogsértés sem állapítható meg.

e) Megállapíthatónak találta ugyanakkor a Testület az alapjogsértést az intézkedés tényéről és céljáról való tájékoztatás vonatkozásában. A Szolgálati Szabályzat 4. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr az intézkedést – többek között – a tervezett intézkedés *megjelölése* és célja közlésével kezdi meg. Ez egyértelművé teszi, hogy az Rtv. 20. §-a azon rendelkezésének, amely kötelezővé teszi az intézkedés tényének közlését, nem lehet olyan módon eleget tenni, hogy a rendőr csak annyit közöl, hogy az érintettel szemben ilyen és ilyen célból intézkedést foganatosít, hanem az Rtv. szerinti megnevezés közlésével meg is kell jelölni a kérdéses intézkedést (igazoltatás, előállítás, stb.).

E kötelezettségnek tehát az intézkedő rendőrök a konkrét esetben akkor tettek volna megfelelően eleget, ha amellet, hogy közlik, egy bejelentés valóságtartalmát szeretnék a helyszínen ellenőrizni (ezzel a panaszos tudomására hozván az intézkedés célját), arról is tájékoztatják a panaszost, hogy erre milyen jogszabályi felhatalmazás alapján, mely intézkedési forma keretében (tehát az Rtv. 26. §-ában szabályozott segítség igénybevétele keretében) jogosultak.

A panaszból azonban kitűnik, hogy a panaszos végig abban a hitben volt, hogy a vele szemben fogantatosított intézkedésekre valamilyen nyomozás, azaz büntetőeljárás keretében kerül sor. Panaszzaiban többször említi, hogy a rendőrök „forró nyomos” nyomozásra, házkutatás szükségességére hivatkoztak a vele folytatott párbeszéd során. A panasz szerint tehát nem tettek arról említést, hogy a panaszos együttműködési kötelezettsége az Rtv.-n, illetve annak mely szakaszán alapul.

A panaszosnak ezt az elmondását közvetetten alátámasztja – életszerűvé teszi – a bűnügyi osztályvezető jelentése, amelyben szerepel, hogy a helyszínre küldött rendőröket kifejezetten utasította: végezzék el a halaszthatatlan nyomozati cselekményeket, ha szükséges. Ezen túlmenően egyetlen rendőri jelentésben sem szerepel utalás a segítség igénybevételére mint az Rtv.-ben szereplő kategóriára, és egyetlen rendőrségi dokumentum sem cáfolta, hogy az eljáró rendőrök a panaszossal folytatott kommunikációjuk során „forró nyomos” nyomozásra hivatkoztak, noha a Testület 2009. május 20-i levelében kifejezetten szerepelt a következő kérdés: „Milyen tájékoztatást kapott a panaszos az intézkedés okáról, céljáról, jogalapjáról? Említették-e a rendőrök, hogy »forró nyomos« nyomozást folytatnak?”

Mindezek alapján a Testület megállapíthatónak találta, hogy a panaszos nem kapott megfelelő tájékoztatást a rendőri eljárás mibenlétéről és jogalapjáról (tehát arról, hogy nem a Be. szerinti nyomozás keretében, hanem az Rtv. egy rendelkezése alapján köteles a kérdéses járművek megtekintését lehetővé tenni), ami az Rtv. 20. §-ának sérelmét jelenti. Amint azt a Testület több korábbi állásfoglalásában kifejtette, a 20. §-ban foglalt rendelkezések garanciális jelentőségűek, amelyek fontosságát az adja, hogy csak abban az esetben gyakorolható érdemben a rendőrség közhatalmi tevékenységének társadalmi monitorozását lehetővé tévő panasztételi jog, ha az intézkedéssel érintett személlyel az intézkedés okát olyan módon közlik, hogy megfelelően meg tudja ítélni a vele szemben fogantatosított intézkedés jogszerűségét. Jelen esetben hozzájárul a tájékoztatás fontosságához, hogy a rendőrök egy olyan ügyben jártak el, amelyről az intézkedés időpontjában még nem lehetett tudni, nem vezet-e a panaszossal szemben indítandó büntetőeljáráshoz, így a megfelelő tájékoztatás szükségességét az is nyomatékosítja, hogy az érintett csak ennek megtörténte esetén kerülhet abba a helyzetbe, hogy szükség esetén garanciális jogai (pl. gyanúsított jogai) megfelelő gyakorlásának lehetősége megnyíljon előtte.

Mindazonáltal az ügy összes körülményének (panaszos saját járműve igénybevételének engedélyezése, ügyvéddel való telefonos kapcsolatfelvétel lehetővé tétele, stb.) figyelembe vételével a Testület azt állapította meg, hogy az alapjogsérelem csekély fokú volt.

f) A panaszos sérelemként említette, hogy azon kérdésére, milyen jogorvoslattal élhet a történetek miatt, nem kapott választ, a rendőrök csupán annyit közöltek, hogy a feljelentő ellen hivatalból eljárást kezdeményeznek.

A rendőrség által rendelkezésre bocsátott iratok hasonló módon számolnak be az elhangzottakról: r. ftzls. nyilatkozata szerint ugyanis az intézkedés befejezésekor a rendőrök tájékoztatták a panaszost, hogy a történetéről jelentést készítenek, míg ha más bűncselekmény gyanúja felmerül, a hatóság fog eljárni. A panaszjogról való tájékoztatás elhangzására az iratok nem tesznek utalást.

Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az Rtv.-ben szabályozott panasztételi lehetőségekről. A konkrét esetben eljáró rendőrök kötelezettsége a jogorvoslati lehetőségekről való tájékoztatás kapcsán tehát egyértelműen fennállt.

A rendelkezésre bocsátott iratokból ennek ellenére az állapítható meg, hogy az eljáró rendőrök az előírásoknak nem tettek eleget, a panaszost az intézkedéssel összefüggésben igénybe vehető jogorvoslati lehetőségekről – az intézkedés mibenlétéről való közlés elmaradásához hasonlóan – nem tájékoztatták.

Mivel az Rtv. 20. §-ában foglalt rendelkezéseket a Testület – a fent említett okból – garanciális jelentőségűnek tekinti, megállapította, hogy a rendőrök magatartása alkalmas volt arra, hogy a panaszos jogorvoslathoz, ezen belül a panasz előterjesztéshez való alapvető jogának megsértését idézze elő.

g) Abban a kérdésben, hogy a panaszos kérte-e a rendőröket, hogy tegyék lehetővé az ügyvédjével való kapcsolatfelvételt, a Testület az alábbi álláspontot foglalta el: magából a panaszból is kiderül, hogy a saját kocsijából a panaszos az ügyvédet fel tudta hívni, abban az őt kísérő rendőr nem akadályozta meg. Erre való tekintettel a Testület ebben a kérdésben a panaszt alaptalannak találta.

3) Mivel a panaszossal szemben végrehajtott intézkedés részben a tartózkodási helyeül bejelentett ingatlan udvarán történt, a Testületnek vizsgálnia kellett azt is, hogy oda a rendőrök megfelelő felhatalmazás birtokában léptek-e be.

Az Rtv. 39. §-ának (1) bekezdése rögzíti, hogy a rendőr magánlakásba bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül nem léphet be, illetve nem hatolhat be, és ezen tilalom alól csak a törvényben meghatározott esetek jelentenek kivételt. A (4) bekezdés szerint a magánlakásban való tartózkodás csak a feladat végrehajtásához szükséges ideig tarthat.

A konkrét esetben a panaszos és a rendőrök elmondása egybehangzik abban, hogy az ingatlan udvarára a rendőröket a panaszos bocsátotta be, és a gépjárművek ellenőrzését követően a rendőrök a helyszínről késedelem nélkül távoztak. Így egyértelmű, hogy a rendőrök belépése jogszerű volt, és nem valósították meg a panaszosnak a magánlakás sérthetlenségéhez való jogát.

4) A panasz azon részével kapcsolatban, amely szerint a panaszos kérése ellenére nem kapott jegyzőkönyvet az intézkedésről, a Testület a következőket állapítja meg. Minthogy az Rtv. nem rögzíti a rendőri intézkedésekkel kapcsolatban a jegyzőkönyvezés kötelezettségét (kérésre sem), a rendőröknek nem állt fenn jogszabályilag előírt kötelezettségük arra vonatkozóan, hogy a panaszos kérése alapján fellépésükről, a járművek szemrevételezéséről jegyzőkönyvet állítsanak ki.

Az eljáró rendőrök a történetekről ugyanakkor jelentésükben kellő részletességgel beszámoltak, így a történetek dokumentálása az arra vonatkozó előírásoknak megfelelően megtörtént. Azzal, hogy jegyzőkönyv felvételétől az eljáró rendőrök eltekintettek, erre irányuló jogszabályi előírás hiányában nem valósítottak meg jogsértést.

A Testület ugyanakkor – amint azt már a 147/2008. (XII. 3.) számú állásfoglalásában rögzítette – e kérdés rendezetlenségét a jogbiztonság érvényesülése szempontjából kifejezetten aggályosnak tartja. A Testület megítélése szerint az állampolgárok számára biztosítani kellene azt a jogot, hogy felkérhessék az eljáró rendőrt az általuk észlelt tények jegyzőkönyvi rögzítésére, és hogy e jegyzőkönyvből kaphassanak egy eredeti példányt. A rendőrség által felvett jegyzőkönyv számos esetben megkönnyíthetné az állampolgárok „jogainak és jogos érdekeinek hatékony érvényesítését” [lásd: 46/2003. (X. 16.) AB határozat], hozzájárulva a jogbiztonság elvének maradéktalan megvalósulásához.

A Testület ezért az Rtv. 6/A. §-ának (1) bekezdés c) pontjában foglalt jogosítványa alapján kezdeményezi, hogy az országos rendőrfőkapitány adjon ki utasítást ebben a tárgyban.

Tekintettel továbbá arra, hogy az említett probléma olyan jellegű, amely az állampolgárok jogérvényesítési lehetőségeit közvetlenül befolyásolja, a Testület célszerűnek tartaná a kérdés jogszabályi rendezését. A Testület ezért az Rtv. 6/A. §-ának (1) bekezdés b) pontja alapján erre vonatkozó javaslatot fog tenni az Országgyűlés rendészeti, valamint emberi jogi ügyekben feladatkörrel rendelkező bizottságainak.

IV.

A Testület a fentiek alapján úgy ítélte meg, hogy a sérelmezett intézkedések jelentős része a panaszos alapvető jogait megfelelő jogalap fennállása mellett, az arányosság követelményét szem előtt tartva, azaz jogszerűen korlátozta, az ugyanakkor, hogy a panaszos nem kapott egyértelmű tájékoztatást arról, hogy milyen eljárás keretében zajlik a vele szemben foganatosított intézkedés, illetve annak kapcsán milyen panasztételi lehetőségei vannak, sértette a tisztességes eljáráshoz fűződő jogát.

Ugyanakkor az ügy összes körülményének mérlegelése alapján a Testület arra a következtetésre jutott, hogy a jogsértés súlyossága nem éri el azt a fokot, amely

megalapozza az ügy megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2009. július 8.

Dr. Kaltenbach Jenő
elnök

Dr. Juhász Imre
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület